

Tekst: Jolanta Węgiel, Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie

Leśnicy zapraszają do odkrywania leśnych sadów i ich historii. Startuje ogólnopolski konkurs fotograficzny

Jabłonie rosnące przy śródleśnych drogach, zapomniane grusze przy dawnych osadach leśnych i relikty sadów ukrytych w lesie stają się bohaterami ogólnopolskiego konkursu fotograficznego „Leśne sady – dziedzictwo, które trwa”. Inicjatywę organizują Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, Nadleśnictwo Antonin oraz Nadleśnictwo Syców.

Konkurs skierowano do pełnoletnich miłośników fotografii i przyrody. Uczestnicy mogą zgłaszać zdjęcia przedstawiające m.in. stare drzewa owocowe rosnące na terenach leśnych, dawne sady przy leśniczówkach, aleje obsadzone drzewami owocowymi czy krajobrazy leśne z udziałem historycznych odmian jabłoni, grusz i śliw. Do konkursu można zgłosić od jednej do pięciu fotografii zapisanych w formacie JPG.

Prace wraz z formularzem zgłoszeniowym, oświadczeniem o udzieleniu licencji do zdjęć, oświadczeniem uczestnika oraz podpisaną klauzulą RODO należy przesłać drogą elektroniczną poprzez link do transferu plików na adres: jolanta.wegiel@okl.lasy.gov.pl do 30 września 2026 roku. Regulamin konkursu i formularze zgłoszeniowe dostępne są na stronie Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie.

Konkurs ma popularyzować wiedzę o dawnych odmianach drzew owocowych, zwracać uwagę na ich znaczenie dla bioróżnorodności i dziedzictwa kulturowego, a także podkreślać rolę dokumentowania historycznych sadów i drzew owocowych zachowanych w krajobrazie leśnym. Drzewa owocowe są cennym źródłem pokarmu i schronienia dla wielu gatunków ptaków, owadów i drobnych ssaków.

W całym kraju leśnicy od lat realizują działania związane z ochroną dawnych odmian drzew owocowych oraz odtwarzaniem historycznych sadów na terenach leśnych i śródpolnych. Jednym z przykładów takich inicjatyw są działania prowadzone przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Poznaniu, w które zaangażowało się 11 nadleśnictw. Program obejmuje odnajdywanie historycznych lokalizacji sadów, pobieranie zrazów ze starych drzew oraz rozmnażanie dawnych odmian jabłoni i grusz.

Działania związane z ochroną dawnych odmian drzew owocowych prowadzone przez Nadleśnictwo Antonin mają również wymiar historyczny. Już w 2017 roku na terenie nadleśnictwa posadzono kilkanaście jabłoni wyhodowanych ze starych odmian rosnących niegdyś w sadzie przy Pałacu Księżąt Radziwiłłów w Antoninie. Sadzonki pozyskano poprzez szczepienie dawnych odmian jabłoni zachowanych na tym terenie od kilkudziesięciu, a nawet kilkuset lat. Dzięki temu udało się zachować lokalne odmiany związane z historią regionu oraz przywrócić je do krajobrazu Nadleśnictwa Antonin.

Podobne działania prowadzone są także w innych regionach kraju. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Zielonej Górze realizuje „Regionalny program przywrócenia historycznych odmian drzew owocowych”. Dzięki niemu odtworzono już ponad 150 dawnych odmian drzew owocowych, a na terenach leśnych województwa lubuskiego posadzono około 18 tys. drzew owocowych.

Organizatorzy przypominają również o sadowniczych tradycjach Gołuchowa. W XIX wieku miejscowość była jednym z ważniejszych ośrodków ogrodnictwa i sadownictwa w Wielkopolsce, rozwijanym m.in. przez Jana Działyńskiego i Izabelę z Czartoryskich Działyńską.

Konkurs jest częścią szerszego projektu „Leśne sady – dziedzictwo, które trwa”, obejmującego także seminarium naukowe i warsztaty dotyczące szczepienia dawnych odmian drzew owocowych. Partnerami inicjatywy są m.in. Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.